

Optimism mioritic

Motto:

C-aşa-i românul
Când se veseleşte.

Am asistat cu puțin timp în urmă la un spectacol adus în turneu la București de Teatrul Național din Târgu-Mureș: **Eu când vreau să fluier, fluier** de Andreea Vălean, în regia lui Theodor-Cristian Popescu. Locul de desfășurare: sala "Toma Caragiu" (Grădina Icoanei, cum e mai bine știută) a Teatrului "Bulandra"; precizarea nu e întâmplătoare. Public mult și eterogen: critici, alți oameni de teatru, de la dramaturgi venerabili la juni actori bucureșteni, rude și prieteni de-ai realizatorilor, spectatori "obișnuiți", majoritatea, tineri și foarte tineri, ocupând nu numai stalul și gradenele improvizate pe scenă, ci și treptele culoarelor din sală. Piesa, o dramă realistă (vorbă la auzul căreia mulți dintre proaspeții teoreticieni de pe la gazete și reviste își scuipe în sân și se crucesc

ca de Necuratul), povestește despre destine și visuri mutilate – acțiunea se petrece într-o pușcărie –, despre violență, curaj și spaimă, despre speranță și deznădejde. Spectacolul, puternic și sensibil totodată, orchestrează, în aceeași dominantă stilistică (realismul), întâmplările în genere brutale, crude, rareori comice, din text; actorii joacă intens și "curat", fără ocheade către sală, concentrându-se spre a reda toată durerea și umilința despre care e vorba în acest foarte decent exemplar de – să nu uităm! – *artă teatrală*.

Și totuși... Asistența reacționează cu surprinzătoare veselie la lucrurile triste care i se arată. Nu avem de-a face câtuși de puțin cu "bășcălia" pe care o fac, de regulă, grupurile de liceeni cărați la teatru de către vreun profesor prea zelos; tinerii din sală au venit de bunăvoie la spectacol și, mai mult, participă la el, în mod vizibil, cu tot sufletul. E clar că le place (vor aplauda la sfârșit, de altminteri, cu entuziasm, ovaționând fiecare interpret în parte). Numai că... râd – și râd

sănătos, cu hohote și sughituri – și când unul dintre personaje spune că pentru el muzica e totul (și îngână, cu ezitări emoționante, o melodie, spre a-și dovedi spusele), și când altul povestește despre viziunile lui cu Maica Domnului, și când altul e lovit cu sălbăticie... Să fie râsul acesta o manifestare a plăcerii estetice? Să fie o moștenire inconștientă de la strămoșii daci care, nu doar în manualele alternative de istorie, se bucurau când trimiteau un semen pe lumea cealaltă? Să fie o reacție de eliberare a psihicului colectiv supus unui stres cotidian mai puternic decât poate suporta? Mărturisesc că nu am răspunsuri la nici una dintre întrebări. Știu doar atât: că acele hohote dezlănțuite mi-au dat fiori nu numai în legătură cu trecutul de care încă mai credem că ne-am despărțit, ci, mai ales, în legătură cu viitorul care ne așteaptă în sala de spectacol. Și în alte săli.

Alice Georgescu

Spv puncte de vedere

Non-public

Dar publicul acestui fenomen omogen care este teatrul românesc? El n-are nici o vină. E inocent. De fapt, nici nu există. Nu vă lăsați amăgiți de năvala lui în sălile de teatru! Această năvală nu-i disimulează ABSENȚA. Căci publicului năvalnic de la teatru i-a fost interzisă tocmai funcția care-i legitimează PREZENȚA în fața actului artistic, și anume *libertatea deliberării*. Între ce fel de teatru și ce alt fel de teatru poate alege publicul în România? Nu cumva între întâmplări cu oameni și întâmplări cu oameni? Cel mult între un nume de teatru și alt nume de teatru. Dar nicidecum între "teatre" și "teatre". Să ne imaginăm că Teatrul Național din București s-ar numi

De decenii, teatrul românesc slujește aceeași infrastructură "centralistă" a procedeelelor, gravitând în jurul unei poetici economicoase și populare: recognoscibilitate tipologică, tiranie a poveștii și, nu în ultimul rând, un orizont repertorial consacrat. Alternativele la canon sunt izolate și, de obicei, repudiate. Diversitatea amenință cu haosul, deși ea ar fi trebuit să dea măsura civilizației în Valahia noastră teatrală.

Teatrul "Bulandra", Comedia s-ar numi "Nottara", Teatrul Mic s-ar numi Municipalul din Piatra Neamț, Naționalul din Cluj s-ar schimba cu cel din Târgu-Mureș, iar trupa de la Constanța s-ar muta la Botoșani. E vreo nepotrivire? Identitatea grupurilor de spectatori

de teatru în România e o provocare recentă, posttotalitară. Publicul năvalnic de până în 1989 nu e același cu publicul moderat năvalnic de azi. Câtă vreme teatrul vremurilor totalitare era o portavoce a insatisfacțiilor sociale cronicizate, publicul celui de teatru obținea o minimă legitimitate.